

Forsoning 8. mai? Bare på vilkår!

OLE JACOB MALM

Foran frigjøringsjubileet har mange gitt uttrykk for at nå må det omsider bli forsoning også med landsmenn som sviktet under krigen. Professor Ole Jacob Malm, som var aktiv i motstandskampen mot NS og okkupertene, advarer mot de gale signaler det kan gi de unge. Et ufriavvikelig vilkår for forsoning er at tidligere landssvikere innrømmer at de tok feil og angrrer. Forsoning med sensur, rasisme, tortur og drap må derimot aldri komme på tale. Forbrytelser mot menneskerettighetene har ingen foreldelsesfrist!

Thorleif Øisang m.fl. har gitt uttrykk for at «det er på tide med forsoning». Øisang har fått positive og anerkjennende reaksjoner både fra aktive motstandsfolk og, ikke overraskende, fra tidligere NS-medlemmer og frontkjemper. Øisang skriver: «Kunne 8. mai 1995 betegne en definitiv sluttstrek for fiendtlige følelser landsmenn faktisk ennå nærer for hverandre, for noe som skjedde for mer enn et halvt århundre siden, ville jubileet virkelig betegne en merkedag.»

Nei, nå må vi ikke la følelser ta overhånd og sende gale signaler til yngre slekter! Ungdommen må få vite hva gamlingene fra 9. april-generasjonen som kjempet mot NS og tyskerne, tenker og mener om «forsoning».

» De som sviktet, må erkjenne at de tok feil og angrrer sitt forræderstandpunkt »

Som en ufriavvikelig basis for forsoning må tidligere landssvikere erkjenne at de tok feil og at de i dag angrrer sitt forræderstandpunkt. De svek sitt fedreland og de landsmenn som lojalst støttet konge og regjering mot tyske inntrengere og deres støttespillere, quislingene. Med tyske bajonetter ville de revolusjonere Norge ovenfra, med lover og forordninger hvis mål var en gjennomgripende nazifisering av det norske samfunn.

Holdningskampen i Norge startet den 9. april 1940 og varte til 8. mai 1945. Det var kampen om den norske folkesjel, og den enkelte kvinne og manns selvransaking for å bli klar over på hvilken side man sto i dødsalvorlige konflikten. Hver av oss måtte finne ut hva vi så som verdier verd å forsvare

re – og eventuelt å miste friheten, og kanskje livet, for.

Aldri har det vært en så brutal sortering av landsmenn i Norge som i det første okkupasjonsåret. Datoen kan faktisk spesifiseres til 25. september 1940, da den enevelde Reichskommissar Terboven holdt sin skjellsettende tale og sa at veien videre gikk utelukkende gjennom NS. Talen renset luften. Etter den dagen ble de landsmenn være fiender som støttet Hitlers krigsmål: Europa og kanskje verdensdominans for nazismen.

Aldri siden 1905 har vel nordmenn på den rette siden følt slik samhörighet med meningsfeller, uavhengig av bosted og tidligere partitilhørighet. Ibsen skal ha sagt at nordmenn er ikke noe folk, de er en befolkning. Men fra 25. september 1940 til frigjøringen var den norske majoritet en enig blokk, i bitter konflikt med en minoritet som ville herje med våre verdier, vår anstendighet og vår moral.

» Sensur, rasisme, en førerstyrt politistat med tortur og drap blir da ikke unnskyldelig «med tiden» »

Og hvilket argument er det forsonerne nå fører i marken? Jo, tiden – «det er på tide med en forsoning!» Nei, og atter nei – at det er gått 50 år, er da ikke noe rasjonelt, enn si akseptabelt, argument i denne verdistriden. Sensur, rasisme, en førerstyrt politistat med tortur og drap, blir da ikke unnskyldelig «med tiden». Forbrytelser mot menneskerettighetene har ingen foreldelsesfrist!

Den reelle fare i den holdningskampen som forsonerne nå har startet, er de signaler som sendes til ungdommen. Forsonerne peker helt riktig på faren for oppblomstring av nynazisme i flere land. Men samtidig vil de at vi skal forsones oss med nazistene fra Hitler-tiden – «for det er jo gått 50 år». Skjøner de ikke hvordan motsetningene i deres appell kan forvirre unge, ubefestede sjeler? «Litt nynazisme er vel ikke så farlig, de har jo forsonet seg med gammelnazistene!»

Ungdom ble under krigen forført av Quisling. Altfor mange, 15 000, søkte inn under tyske faner. 7000 ble godtatt og avla troskapsed til Hitler. De ville slåss mot bolsjevismen, mot Sovjet-kommunismen, heter det nå som unnskyldning for deres landssvik. Frontkjemper kjempet for de tyske krigsmål, de ønsket – og mange ofret seg for – Tysklands seier i skjebnekampen. Der gikk det store skillet mellom gode nordmenn, og frontkjemperne i Hitlers hær.

La ingen noen gang glemme at nazistene ville tysk seier over demokratiene! Hva med tilgivelse? Tidligere

HOLDNINGSKAMPEN I NORGE: Den startet 9. april 1940 og varte til 8. mai 1945.

biskop Per Lønning har 11. april et avklarende innlegg i Aftenposten. Der peker han på at middelalderens skolestikere «visste meget om grensene mellom tøv og tanke, og at de regnet tre forutsetninger for rett tilgivelse»: Hjertets anger, munnens beklennelse og gjerningens godtgjørelse. «Hvor angeren ikke er til stede, kan ødelagt feilskap ikke gjenopprettes.» Nettbiskop!

» Et «ideal» blir ikke sannere og mer akterverdigi fordi folk er villige til å ofre livet for det »

Det er ord som vi trenger sårt i det Lønning med rette kalier vår egen refleksjonssvake tid.

Forsonerne oppfordrer oss «til å se forholdene under lyset av okkupasjonen også fra den tapende parts side». Gjerne det. Og hva ser vi da? At de

tapende syntes, og synes, at de ble for hardt bedømt og dømt; de «kjempet jo for sine idealer». Det var idealer som mange døde for, etter tapper kamp i en grusom krig.

Vi har nettopp fått vite at også Wehrmacht, ikke bare SS, var skyldige i massedrap, av kanskje over én million mennesker i alle aldre. Hitler hadde like før han gikk løs på Sovjetunionen, gitt Führerlass, skyldstriftak, for utryddelsesaksjoner mot sivile, ikke bare til SS, men også til Wehrmacht-personell av alle kategorier.

Men dette visste vi jo ikke, sier vel frontkjemperne. De norske guttene var ikke følelseskald SS-bøddler, mange var plussvarianter med gode, norske bondetradisjoner. De var ikke – som de så ofte ble fremstilt i den illegale pressen, som måtte ha en sort/hvitt-holdning – bare utskudd, minuser og tapere på jakt etter fordelere.

Men et «ideal» blir ikke sannere og mer akterverdigi fordi folk er villige til å

ofre livet for det. At millioner av tyskere gikk i døden for nazismens sak, for Hitler, legitimerer ikke et system som førte til Holocaust. Nazismen var det ondes ideal, den gang som nå.

» Vi gamle synes ikke synd på nazister som fortsatt er nazister »

Vi kan gjerne synes synd på frontkjemperne fordi de grep, eller ble forledet til å gripe, feil under krigen. Dem vi skal synes mest synd på, er NS-barn, og tyskerbarn som uforskyldt er blitt mobbeofre.

Men vi gamle synes ikke synd på nazister som fortsatt er nazister. De, og forsonerne, får tale at vi ikke ønsker noen forsoning. Og hvis nynazister reiser seg til kamp for sine «ideal», får dagens ungdom ta sin tårn, som vi gjorde det.

Til lykke med frigjøringsjubileet!